

Omgevingsagenda Diemen

Samen op weg naar een Diemense Omgevingsvisie 2040

Inhoud

Introductie	3
Waarom een Omgevingsvisie?	3
Wat staat er in deze Omgevingsagenda?	3
Proces tot nu toe	5
Resultaten enquête onder inwoners en partners	6
Tien belangrijkste trends en ontwikkelingen	7
Het huidige Diemen	12
De identiteit van Diemen	12
Kwaliteit van de fysieke leefomgeving	14
Ambities bestaand beleid	16
Diemen in de regio	19
Vier denkrichtingen voor Diemen	21
Groen en gezond	24
Groei en verstedelijking	27
Het dorp Diemen	31
Duurzame koploper	33
Vervolg	36

Introductie

Waarom een Omgevingsvisie?

We wonen nu met zo'n 30.000 mensen in Diemen. Dat aantal groeit tot circa 38.000 inwoners in 2040, maar er is tegelijkertijd een gebrek aan passend woningaanbod. Dit speelt vooral voor starters, ouderen en mensen met een laag en middeninkomen. Daarnaast hebben de verandering van het klimaat en de verschuiving naar het gebruik van duurzame energiebronnen grote impact. Er zullen bijvoorbeeld windmolens en meer zonnepanelen nodig zijn. Tegelijkertijd willen we de natuur en biodiversiteit beschermen en blijven genieten van het landschap. Ook technologische ontwikkelingen kunnen grote gevolgen hebben voor ons dagelijks leven, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt. Daarbij veranderen maatschappelijke verhoudingen en de rol van de overheid. Inwoners en bedrijven nemen steeds vaker zelf het initiatief om maatschappelijke en economische vraagstukken op te pakken. Om goed te kunnen anticiperen op deze veranderingen, moeten we keuzes maken over de omgeving waarin we wonen, werken en onze vrije tijd doorbrengen. De vraagstukken zijn groot en vaak met elkaar verweven. Ze vragen meer ruimte dan zomaar beschikbaar is. Hoe willen we de groei van Diemen op een evenwichtige wijze vormgeven? En hoe willen we dat Diemen er in 2040 uitziet? We leggen dit vast in een zogenaamde Omgevingsvisie.

Omgevingsvisie: een integrale visie met strategische keuzes voor de fysieke leefomgeving op de (middel) lange termijn. Het gaat over onderwerpen zoals wonen, werken, een gezonde leefomgeving, duurzaamheid, bereikbaarheid, cultuur, recreatie en voorzieningen. De Omgevingsvisie is de basis voor o.a. het Omgevingsplan (de vervanger van de huidige bestemmingsplannen). Beide zijn verplichte instrumenten vanuit de Omgevingswet en uiterlijk 31 december 2023 moet de gemeentelijke Omgevingsvisie van kracht zijn.

Wat staat er in deze Omgevingsagenda?

Als opstap naar de Omgevingsvisie, hebben we deze Omgevingsagenda opgesteld. De tekst uit deze Omgevingsagenda is ook ruimtelijk samengevat in bijlage 3. We hebben om bijdragen uit de Diemense samenleving op te halen onder andere een online enquête onder inwoners en partners van de gemeente gehouden en zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie gesprekken gevoerd.

Er zijn verschillende trends en ontwikkelingen gaande waar we rekening mee moeten houden bij het opstellen van de Diemense Omgevingsvisie, en de belangrijkste benoemen we in dit document. Ook staan we stil bij het huidige Diemen en ontwikkelingen die gaande zijn, zowel in Diemen als in de regio. Informatie hierover is ook terug te vinden in de kaartenatlas die bij deze Omgevingsagenda is gevoegd (bijlage 4).

Op basis van wat we hebben geanalyseerd hebben we gezamenlijke opgaven, kansen en dilemma's voor de toekomst van de fysieke leefomgeving geformuleerd. Hieruit hebben we vier mogelijke denkrichtingen voor Diemen gedestilleerd:

- Diemen als dorp
- Groei en verstedelijking
- Groen is gezond
- Duurzame koploper

Het zijn geen concrete denkrichtingen die daadwerkelijk worden uitgevoerd en waaruit een keuze kan worden gemaakt. Het zijn vier mogelijke denkrichtingen voor Diemen die in het kader van de Omgevingsvisie onderzocht worden. Ze zijn bedoeld om de discussie op gang te brengen en erachter te komen wat de samenleving hiervan vindt. Welke waarden, kansen en opgaven zijn per denkrichting

het meest van belang? Welke projecten en beelden passen hierbij? Hoe zou een ontwerp er per denkrichting uit kunnen komen te zien? De meest waardevolle componenten uit de verschillende denkrichtingen vertalen we naar de uiteindelijke Omgevingsvisie.

Na het vaststellen van de Omgevingsagenda voeren we verder het gesprek met de Diemense samenleving over deze denkrichtingen, zodat we gezamenlijk de toekomstige ambities nader kunnen bepalen. Hiervoor hebben we bij deze Omgevingsagenda een procesvoorstel opgenomen (bijlage 2).

Omgevingsagenda: een document waarin de belangrijkste trends en ontwikkelingen, ambities, kansen en opgaven voor de toekomst van de fysieke leefomgeving in Diemen aan de hand van vier mogelijke denkrichtingen worden gepresenteerd. Deze Omgevingsagenda maakt inzichtelijk over welke thema's verder het gesprek gevoerd gaat worden met de Diemense samenleving.

Proces tot nu toe

Het is de bedoeling om een Omgevingsvisie op te stellen die van ons allen is. We maken de Omgevingsvisie daarom met de Diemense samenleving, vanwege de kennis en betrokkenheid die daar aanwezig is. Draagvlak voor de visie is essentieel, om een bruikbaar kader te hebben voor hoe we de fysieke leefomgeving willen ontwikkelen, beschermen en beheren en om een toetsingskader te hebben voor ruimtelijke initiatieven.

Vanwege de coronasituatie ten tijde van dit project is besloten om (bijna) volledig over te stappen op online participatiemethoden onder de noemer Mijn Diemen van morgen. Om input op te halen voor de Omgevingsagenda zijn we dit traject in mei 2020 gestart met een online enquête onder inwoners en partners van de gemeente Diemen. Alle inwoners van Diemen konden deze enquête invullen en ruim 800 inwoners hebben dit ook gedaan. Ruim 120 partners van de gemeente Diemen hebben een uitnodiging ontvangen om mee te werken, en hiervan hebben circa 50 partners gebruik gemaakt. In korte tijd hebben we zo inzicht gekregen in de meningen van de samenleving over een aantal belangrijke onderwerpen. Ook zijn we gaan bouwen aan een infrastructuur voor toekomstige participatie. Uit de enquête blijkt dat een hoog percentage inwoners en partners wil blijven meedenken tijdens het verdere traject van de

Omgevingsvisie. De resultaten van dit onderzoek zijn tijdens de raadsinformatieavond in juni 2020 met de gemeenteraad gedeeld. De quotes in dit document komen uit het onderzoek.

Naast het onderzoek waarbij ruim 800 inwoners en 50 partners van de gemeente zijn betrokken, zijn we met verschillende groepen in gesprek gegaan:

- Intern:
 - Klankbordgroep gemeente
 - Themabijeenkomst met de raad
- Externe partners en raden:
 - Ondernemend Diemen
 - Kinderraad
 - Jongerenraad
 - Wmo-raad
 - Cliëntenraad participatiewet
 - Provincie Noord-Holland
 - Gemeente Amsterdam
 - Gemeente Ouder-Amstel
 - Gemeente Gooise Meren
 - Gemeente Weesp
 - Gemeente Uithoorn
 - Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Resultaten enquête onder inwoners en partners

OMGEVINGSVISIE DIEMEN

Online onderzoek van 11 mei t/m 25 mei 2020

OMGEVINGSVISIE
DIEMEN 2040

Grote
betrokkenheid!

818

reacties van
inwoners op het
onderzoek

50

reacties van stake-
holders op het
onderzoek

Online invullers wil
graag betrokken
blijven bij
omgevingsvisie

79%

Deelnemers geven de gemeente
een
voor de **8,4**
manier waarop zij betrokken
worden bij de omgevingsvisie

“Het grenst rechtstreeks aan
Amsterdam met goede verbindingen
qua OV, het is over het algemeen rustig
wonen en wil je drukte om je heen dan
is dat vlakbij.”

Stakeholders:

Grootste kansen voor Diemen | de ligging (tussen stad en groen),
de kleinschaligheid van de gemeente en het groeiend aantal inwoners.

Grootste uitdagingen voor Diemen | het als gemeente zelfstandig te blijven, de omslag
maken naar verduurzaming, (gebalanceerde) woningbouw en bereikbaarheid.

85% vindt het prettig wonen in Diemen

De gemeente moet extra aandacht besteden aan:

75% kiest voor natuur & groen

53% kiest voor duurzaamheid & milieu

47% kiest voor het aanbod van betaalbare en geschikte
woningen

De gemeente moet voor een gezonde leefomgeving vooral:

65% geluidshinder tegengaan

51% groen en water behouden en/of aanleggen

design © Citisens

Rustig, Natuur & Groen, dorps en dichtbij Amsterdam

citizens

Men wil liever dat de gemeente
ruimte maakt voor:

Men wil liever dat de gemeente
blijft investeren in:

De helft van de inwoners is het ermee
eens dat de gemeente Diemen locaties
in het buitengebied aan moet wijzen om
windmolen of zonneparken aan te leggen

Tien belangrijkste trends en ontwikkelingen

Er zijn verschillende trends en ontwikkelingen gaande waar we rekening mee moeten houden bij het opstellen van de Diemense Omgevingsvisie. Voor het inventariseren van deze trends en ontwikkelingen is gebruik gemaakt van o.a. de nationale Omgevingsvisie, de Omgevingsvisie van de provincie Noord-Holland en uiteraard de opbrengsten vanuit ons eigen participatietraject in Diemen.

Klimaatverandering en afname biodiversiteit.

Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte en droogte toe. Weerextremen vragen aandacht voor de inrichting van de openbare ruimte om de overlast te beperken. Droogte kan leiden tot tijdelijke en plaatselijke tekorten aan zoetwater en verdroging van natuur. Steden krijgen meer te maken met hitte gerelateerde problemen en wateroverlast. De druk op de bestaande natuur neemt toe en tegelijkertijd worden beleefbare natuur en een groene omgeving belangrijker. Ruimte voor nieuwe natuur is echter niet eenvoudig realiseerbaar in Diemen. Het beter verbinden van stedelijk groen en natuur en het versterken van de kwaliteit van ons groen voor meer biodiversiteit is daarentegen wel goed mogelijk. Natuur en landschap worden steeds belangrijkere onderdelen van onze culturele

en regionale identiteit en daarmee ook van het economische vestigingsklimaat.

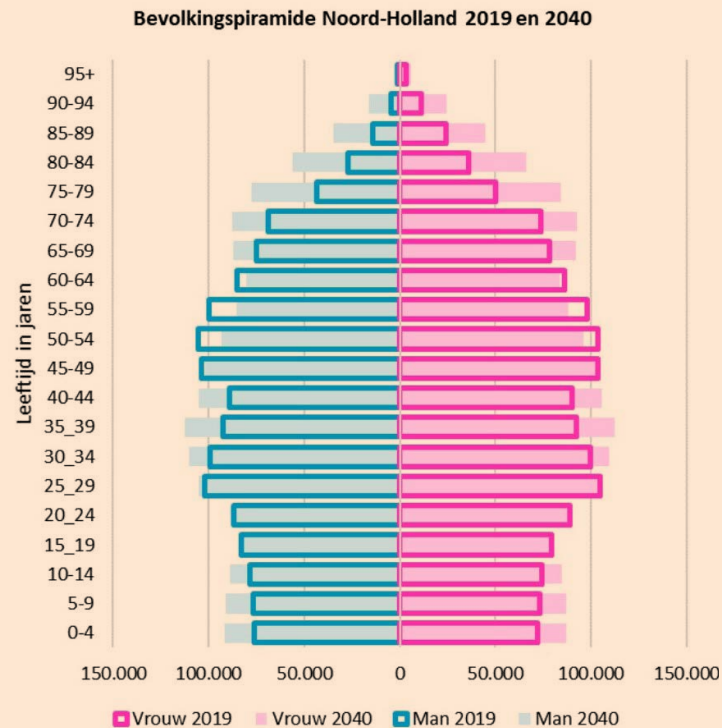

Bevolkingsgroei

De bevolking in en rond Amsterdam groeit hard en het aantal jongeren neemt nog steeds toe. De groei is hoger dan het Nederlandse gemiddelde. De bevolkingsprognose voor Diemen is dat wij van circa 30.000 inwoners groeien tot circa 35.000 in 2030 en 38.000 inwoners in 2040. Dit is dus een forse groei van circa 30% tot 2040. Het aantal eenpersoonshuishoudens neemt toe waardoor er ook meer woningen nodig zijn. Daarnaast is er in Diemen net als in de rest van Nederland sprake van vergrijzing. In 2018 was 15,7% van de inwoners van Diemen 65+. De verwachting is dat dat in 2035 21,3% zal zijn. Diemen-Noord is de meeste vergrijzde wijk van Diemen. De toenemende vergrijzing is ook te zien in de bevolkingspiramide

van Noord-Holland (zie onderstaand figuur). De donkere lijnen geven de huidige bevolking weer en de lichte staven de bevolking in 2040.

Aandacht voor gezondheid groeit.

Mensen blijven langer gezond en worden ouder. Met het ouder worden nemen ook de beperkingen toe. Zorg en diensten vinden steeds meer plaats aan huis. Voor de gehele bevolking geldt dat overgewicht toeneemt en eenzaamheid een groeiend vraagstuk is. De aandacht voor sociale netwerken, een gezonde leefstijl en een beweegvriendelijke, groene leefomgeving waar men elkaar kan ontmoeten, wordt groter. De kwaliteit van onze leefomgeving is de afgelopen decennia verbeterd, maar nog steeds is er gezondheidswinst te behalen door bijvoorbeeld de luchtkwaliteit te verbeteren en geluidshinder te beperken.

De woningbehoefte groeit.

De woningbehoefte groeit van circa 15.000 woningen die we nu in Diemen hebben tot circa 17.000 woningen in 2030 (de prognose loopt niet door tot 2040). Gebrek aan passend woningaanbod is in de Metropoolregio Amsterdam (MRA)¹ vooral voor starters en gezinnen een probleem, en voor

¹ De Metropoolregio Amsterdam is het informele samenwerkingsverband van 32 gemeenten, de provincies Noord-Holland en Flevoland en de Vervoerregio Amsterdam

mensen met een laag en middeninkomen. Op dit moment is te zien dat minder jonge mensen hun wooncarrière in de MRA starten en meer gezinnen uit de MRA vertrekken naar de rest van Nederland. Duurzaamheid is een steeds belangrijker aandachtspunt bij de herontwikkeling en bouw van nieuwe woningen.

Het onveiligheidsgevoel neemt af.

Een meerjarige trend is dat de geregistreerde criminaliteit daalt, zoals overvallen, straatroven en woninginbraken. Hierdoor voelen mensen zich over het algemeen veiliger. Tegelijkertijd is er in toenemende mate zorg over de effecten van cybercriminaliteit en ondermijnende criminaliteit in wijken en buurten. Grofweg betekent ondermijning de vermenging van de onderwereld en de bovenwereld, zoals een wietplantage op een zolder waardoor brand kan ontstaan.

Sociaaleconomische verschillen nemen toe.

De verschillen tussen jong en oud, arm en rijk en hoog- en laagopgeleid worden groter. In Diemen is jarenlang beleid gevoerd om dit tegen te gaan. Toch is het ook voor Diemen een risico dat er een

ruimtelijke scheiding tussen groepen ontstaat. Kwetsbare groepen moeten door de overheid worden beschermd.

Ontwikkeling netwerksamenleving zet door.

Actieve betrokkenheid van burgers bij hun leefomgeving wordt steeds meer onderdeel van de strategie van de gemeente Diemen. Burgers kijken kritischer naar de politiek en de overheid. Hoewel de samenleving minder sturing van de overheid verwacht, lijkt de tolerantie voor risico's af te nemen. Burgers zijn minder gebonden aan instituties en organiseren zich in vluchtige (digitale) netwerken. De samenhang tussen beleidsterreinen en de toenemende complexiteit van beleidsvraagstukken maakt daarnaast dat we meer samenwerken in regionale verbanden.

Economische ontwikkelingen.

De Metropoolregio Amsterdam is een belangrijk economisch knooppunt en wordt steeds belangrijker als motor van de economie. Digitalisering, robotisering en de deeleconomie hebben impact op de banen van de toekomst. Werken wordt steeds flexibeler, op iedere plek en

op ieder tijdstip. Door de coronacrisis werken veel mensen (gedwongen) thuis. Thuiswerken is een trend die vermoedelijk doorgezet zal gaan worden. Er komen meer multifunctionele gebouwen die snel kunnen worden aangepast aan de gebruiksfunctie en de gebruikers. Groen in en om de stad speelt een steeds grotere rol bij het vestigingsklimaat. Met groene bedrijventerreinen creëer je een plek waar bedrijven en werknemers graag naartoe komen. Bovendien biedt een groene stad ook een aantrekkelijkere woonomgeving, waardoor bedrijven personeel makkelijker aan zich kunnen binden.

Mobiliteit neemt toe

Door demografische en economische ontwikkelingen neemt het aantal verplaatsingen toe. Ouderen blijven langer mobiel. De verduurzaming van vervoer zet door. Het verkeer wordt schoner, onder andere door meer elektrisch vervoer. Tegelijkertijd is het delen van een auto, scooter of fiets bezig aan een opmars.

CO₂

Energietransitie.

Energie zal steeds meer fossielvrij (dat wil zeggen zonder CO₂ uitstoot) en lokaal /regionaal opgewekt gaan worden. Opwekking, opslag en levering van duurzame energie vragen om ruimtelijke inpassing. Woningen worden op grote schaal geïsoleerd en gaan van het gas af. De wijken worden aangesloten op nieuwe duurzame warmtebronnen om het 's winters warm te houden. Ten gevolge van klimaatverandering is koeling in de zomer een nieuw aandachtspunt geworden. Daarnaast is de energietransitie moeilijk te voorspellen omdat de (technologische) ontwikkelingen snel gaan. Zo zullen straks zonnecellen meer geïntegreerd zijn in allerlei bouwmaterialen en zullen de rendementen verder verbeteren. Aan de andere kant neemt de vraag naar elektriciteit ook steeds verder toe, aangezien de samenleving steeds verder elektrificeert.

Het huidige Diemen

De identiteit van het huidige Diemen en de kwaliteit van de huidige fysieke leefomgeving is belangrijk bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Wat zijn kwaliteiten van Diemen waarmee we ons onderscheiden van andere gemeenten? En wat is de positie van Diemen binnen de regio? Hiervoor is het ook belangrijk om stil te staan bij het huidige beleid, zowel van de gemeente als van andere bovenlokale overheden. Mede op basis hiervan kunnen we in het vervolgtraject m.b.v. de vier denkrichtingen bespreken wat voor stedelijk dorp we in de toekomst willen zijn.

De identiteit van Diemen

In het inwonersonderzoek hebben we gevraagd hoe inwoners Diemen op dit moment zouden omschrijven:

Als u Diemen in een paar woorden mag omschrijven, welke woorden zijn dat dan? Clustering van antwoorden

In bovenstaand rijtje staan kenmerken van Diemen die we straks ook terugzien in de verschillende toekomstperspectieven voor Diemen, verderop in dit stuk. Het zijn zaken om trots op te zijn en waarmee we ons als gemeente zijnde onderscheidend kunnen profileren. De kenmerken sluiten ook goed aan op ons huidige citymarketingtraject Daarom Diemen. In onderstaande tekst is aangesloten bij deze identiteit. Dit wil echter niet zeggen, dat dit voor alle Diemenaren geldt. Ondanks dat bijvoorbeeld veel Diemenaren Diemen omschrijven als dorps en de bijbehorende saamhorigheid waarderen, is eenzaamheid ook in Diemen een groeiend probleem. De tekst op de volgende bladzijdes moet dan ook met deze belangrijke nuancerings in het achterhoofd gelezen worden.

“Ik zou Diemen omschrijven als stads en dorps tegelijk, multicultureel, dichtbij Amsterdam en gemoedelijk”

Rustig en groen

In Diemen kun je rustig wonen en door de ontwikkeling van de wijken Holland Park en Plantage de Sniep is het woningaanbod nog ruimer en aantrekkelijker geworden. Kinderen groeien veilig op in een rustige en groene omgeving. De basisschool is in de buurt. Studenten vinden huisvesting in één van de grote studentencomplexen. Er is een ruim aanbod aan (zorg)voorzieningen, waar zeker ook ouderen baat bij hebben. Vanuit alle woonwijken van Diemen ben je met de fiets binnen vijftien minuten in de natuur of aan het water. Het Diemberbos is in de enquête verreweg het meest genoemd als meest bijzondere plek in Diemen.

Dorps

Het dorpse gevoel komt door de hechte gemeenschap. Over het algemeen kennen veel mensen elkaar, ze zeggen elkaar gedag en gaan op een prettige manier met elkaar om. Passend bij het dorpse karakter is de lage dichtheid aan woningen (in vergelijking met Amsterdam), de kerken, de ontmoetingsplekken, de wekelijkse markt op het plein, de verschillende festivals, evenementen en de (sport) verenigingen. Bij de vele verenigingen heb je gemakkelijk contact met plaatsgenoten. Inwoners en ondernemers waarderen daarnaast de korte lijnen met de gemeente.

Bereikbaar en nabij Amsterdam

Diemen is uitstekend bereikbaar met de auto en het openbaar vervoer. Er zijn in Diemen twee NS-stations en twee metrostations. Het dynamische Amsterdam is dichtbij, met vele voorzieningen. Vanuit Diemen ben je met de tram in 20 minuten in het centrum van Amsterdam. Vanaf Station Diemen ben je binnen 10 minuten op Amsterdam Centraal.

Divers

Wat Diemen tot slot kenmerkt is dat Diemen zeer divers is in zowel leeftijd, leefstijl als cultuur. Gemiddeld 45% van de inwoners heeft een migratieachtergrond, van wie twee derde 'niet-westers'. Dat zet Diemen op de vijfde plek in de ranglijst van Nederlandse gemeenten als het gaat om het percentage Nederlanders met een migratie-achtergrond.

Kwaliteit van de fysieke leefomgeving

In de kaartenatlas bij deze Omgevingsagenda beschrijven we op hoofdlijnen de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Per thema zijn er kaarten, schema's en diagrammen opgenomen van de huidige situatie, voorzien van een beknopte omschrijving/uitleg. Op basis hiervan kunnen toekomstige ambities worden bepaald.

Historische analyse

In de 11e eeuw is Diemen ontstaan langs landschappelijke lijnen en structuren zoals de Diemen, de Weespertrekvaart en de Ouddiemerlaan. Deze nog duidelijk zichtbare structuren hebben in grote mate bijgedragen aan de cultuur en de identiteit van Diemen. Deze structuren maken de historie van de groeiende gemeente zichtbaar.

De afgelopen eeuw is Diemen langzaam aan omringd door de Metropoolregio Amsterdam maar Diemen houdt zich staande als dorp. Het vasthouden aan de dorps kwaliteiten draagt ook bij aan de Diemense identiteit, de eigenheid, authenticiteit en herkenbaarheid. Diemen is nog steeds een dorp dat enerzijds te maken heeft met stedelijke problematiek maar tegelijkertijd ook profiteert van de nabijheid van de stad Amsterdam en haar voorzieningen.

Stedenbouw en landschap

Bewoning en activiteit vindt in de oorsprong altijd plaats vanuit de logica van het landschap: bij een kruispunt, langs een rivier of een vaart met functionele betekenis voor het bestaan. Stedenbouw en landschap zijn hierdoor dus zeer sterk met elkaar verweven en het is mooi in de ontwikkeling

en groei het landschap te kunnen herkennen en waarderen. De historische landschappelijke structuren geven waarde aan het stedelijk gebied, maken het oorspronkelijke landschap zichtbaar en ligt hierdoor aan de basis van een cultuur, een identiteit en een collectief geheugen.

Een groeiende gemeente betekent ook een constant veranderende omgeving en de noodzaak na te blijven denken over het bewaken van de ruimtelijke kwaliteit en op welke manier de stedelijke structuren, de woonkwaliteit en de leefbaarheid kunnen worden gewaarborgd en versterkt. Tegelijkertijd leven we in een tijd met meer vrije tijd, meer ruimte om zelf je tijd in te delen en je activiteiten te bepalen. Meer ruimte en tijd voor verblijf, ontspanning, recreatie en sinds de coronacrisis ook een besef van het grote belang van

ruimte om je heen, binnen maar nog meer buiten. Dit vraagt om een waardebeoordeling van het groen, het landschap en het buitengebied. Ontspanningsplekken op loop- en fietsafstand zijn belangrijker dan ooit.

Ambities bestaand beleid

Uit het coalitieakkoord 2018-2022:

Wij willen duurzaam samenleven. In een sterk, divers en betrokken Diemen. Een sociaal Diemen dat kansen biedt aan iedereen. Een groene, duurzame gemeenschap waar het goed wonen, werken en ontspannen is.

In deze paragraaf geven we een beknopt overzicht van de ambities van het huidige beleid in Diemen. Beleid dat recent en samen met de Diemense samenleving is ontwikkeld, zoals bijvoorbeeld de Duurzaamheidsagenda 2020-2025, gaan we niet opnieuw ter discussie te stellen. Het uitgangspunt is dat zoveel mogelijk bestaande uitgangspunten uit het huidige gemeentelijk beleid worden meegenomen in de Omgevingsvisie.

Natuur en groen

- De kwaliteit van natuur en groen waar mogelijk vergroten
- Het aantrekkelijker maken van de woonomgeving d.m.v. groen
- Het verhogen van de biodiversiteit
- Het verbinden en toegankelijk maken van groen
- Het verbeteren van de ecologische verbindingen

Duurzaamheid en milieu

- 2030 Klimaatneutrale gemeentelijke organisatie
- 2040 Fossiel onafhankelijke gemeente
- 49% CO₂-reductie in 2030, 90% in 2050 (Klimaatakkoord)
- 2050 Circulaire economie² (nationale doelstelling)
- 2050 Klimaatadaptieve en klimaatneutrale gemeente (Europese richtlijn)

² D.w.z. een kringlooeconomie: een systeem waarin geen eindige grondstofvoorraden worden uitgeput en waarin reststoffen volledig opnieuw worden ingezet in het systeem.

- De kwaliteit van de bodem op regionaal niveau op peil houden, zodat deze ook op zeer lange termijn geschikt blijft om te gebruiken
- Een duurzame en gezonde leefomgeving door o.a. het verbeteren van de luchtkwaliteit en het verminderen van de geluidbelasting

Gezondheid

- Een kansrijke start voor de jeugd van Diemen
- Een gezonde leefstijl als de basis voor een goed leven
- Een actieve vrijetijdsbesteding voor een fit en sociaal leven
- Maatschappelijke en economische participatie die elkaar versterken
- Een prettige en veilige leefomgeving voor iedereen in Diemen
- Spelen, bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden

Veiligheid

- Aanpak van ondermijnende criminaliteit via operatie Scheerlicht
- We zetten in op mediation, straatcoaches en buurtbemiddeling
- Een veilige, goed verlichte inrichting van de openbare ruimte

Wonen

- Sterke wijken: leefbare wijken waarin Diemenaren ook in Diemen wooncarrière kunnen blijven maken
- Voldoende betaalbare woonruimte: Diemen toegankelijk houden voor alle inkomensgroepen
- Wonen met zorg en welzijn: ervoor zorgen dat Diemenaren langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en dat er in de buurt voldoende zorg en voorzieningen beschikbaar zijn

Werken

- Zorgen voor aantrekkelijke werklocaties
- Diverse en toekomstbestendige detailhandelsstructuur
- Faciliteren van zelfstandig ondernemerschap
- Stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen

Bereikbaarheid

- Behouden van de uitstekende bereikbaarheid van Diemen (per fiets, openbaar vervoer en auto)
- Zorgen voor een veilige verkeerssituatie
- Zorgen voor voldoende parkeerplaatsen, fietsenstallingen en laadpalen
- Stimuleren van deelmobiliteit zoals deelauto's en deelscooters
- Realiseren en onderhouden van een goed wandel- en fietsnetwerk

Erfgoed en cultuur

- Het benutten van bestaande cultuurhistorische waarden in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (“behoud door ontwikkeling”)
- Kunst en cultuur als middel om mensen in Diemen met elkaar te verbinden en het vergroten van dit bereik

Rolverdeling inwoners, bedrijven en gemeente

- Inwoners en ondernemers staan centraal
- De gemeente werkt preventief en biedt hulp en ondersteuning
- We werken goed samen met professionals en vrijwilligers
- Betrokkenheid en initiatieven vanuit de samenleving worden gestimuleerd en gefaciliteerd

Diemen in de regio

Steeds meer opgaven hebben een gemeente-overstijgend of regionaal karakter. Zo bouwen wij in Diemen ook woningen voor de grote behoefte vanuit de regio, zijn onze bedrijventerreinen belangrijk voor de regionale werkgelegenheid en onderzoeken wij samen met regiogemeenten de zoeklocaties voor wind- en zonne-energie. De samenhang tussen beleidsterreinen en de toenemende complexiteit van beleidsvraagstukken maakt dat we steeds meer samenwerken in regionale verbanden.

In de kaartenatlas is een kaart opgenomen van belangrijke regionale ontwikkelingen, waar we rekening mee moeten houden bij het opstellen van de Diemense Omgevingsvisie.

In Diemen hebben we daarnaast te maken met verschillend bovenlokaal beleid:

- a. De Omgevingsvisie van de provincie Noord-Holland. De bijbehorende Omgevingsverordening geeft harde regels waar we ons aan moeten houden, zoals voor het bijzondere provinciale landschap Vechtstreek-Noord en het NNN-gebied (Natuurnetwerk Nederland) waar een groot deel van het buitengebied van Diemen in ligt. Verdere verstedelijking wordt hier tegengegaan. In de Omgevingsvisie van Noord-Holland zijn vijf bewegingen

- met ontwikkelprincipes beschreven voor de ontwikkeling van de leefomgeving:
1. Dynamisch schiereiland. Hierin is het benutten van de unieke ligging van Noord-Holland, te midden van water, leidend.
 2. Metropool in ontwikkeling. Hierin wordt beschreven hoe de Metropoolregio Amsterdam steeds meer als één stad functioneert.
 3. Sterke kernen, sterke regio's. Dit gaat over de ontwikkeling van centrumgemeenten die de gehele regio waarin ze liggen vitaal houden.
 4. Nieuwe energie. Benut de economische kansen van de energietransitie.
 5. Natuurlijk en vitaal landelijke omgeving. Hierin staan het ontwikkelen van natuurwaarden en een economisch duurzame agrarische sector centraal.
- b. De Regionale Energie Strategie (RES). De focus ligt op de gebouwde omgeving en grootschalige opwek van duurzame elektriciteit op land (wind en zon). De gemeente Diemen valt binnen de RES-regio Noord-Holland Zuid.
- c. Het nationale landschap het Groene Hart, waar het buitengebied van Diemen voor een deel in ligt (de Diemerscheg). Uitgangspunt is dat de bijzondere kwaliteiten van het gebied worden behouden of worden versterkt.
- d. De MRA Agenda 2.0 geeft weer waar de komende tijd (2020-2024) op metropoolniveau op wordt ingezet:
1. De samenwerking verder versterken
 2. Werk maken van een veerkrachtige, inclusieve en schone MRA-economie
 3. Bouwen voor de woningbehoefte en met groei de leefkwaliteit versterken
 4. Vaart maken met het metropolitaan mobiliteitssysteem
- e. De Verstedelijkingsstrategie MRA gaat over de middellange termijn -tot 2030- en langere termijn -2030-2050. De strategie is om de regio toekomstbestendig en evenwichtig te ontwikkelen tot een internationale topregio met een hoge leefkwaliteit. De verstedelijkingsstrategie is in ontwikkeling.

Vier denkrichtingen voor Diemen

In deze Omgevingsagenda presenteren we de belangrijkste opgaven, kansen en dilemma's voor de toekomst van de fysieke leefomgeving in Diemen. Deze structureren we via vier mogelijke denkrichtingen. Het zijn geen concrete denkrichtingen die daadwerkelijk worden uitgevoerd en waaruit een keuze kan worden gemaakt, maar bedoeld om met elkaar het gesprek aan te gaan in de volgende fase van dit project. De meest waardevolle componenten uit de verschillende denkrichtingen vertalen we naar de uiteindelijke Omgevingsvisie.

Groen en gezond

Hoe ziet Diemen er in 2040 uit wanneer we volledig inzetten op het gezonder en groener maken van onze leefomgeving? In deze denkrichting is er aandacht voor een gezonde leefstijl en beweegvriendelijke leefomgeving waar men elkaar kan ontmoeten. Groen is ook een belangrijk aspect van gezond leven. De kwaliteit en biodiversiteit van het groen en de natuur zijn in deze denkrichting toegenomen en het is op sommige plekken ook beter mogelijk geworden om van groen en water te genieten. Door het versterkte groene karakter van Diemen is ook ons economische vestigingsklimaat verbeterd. Door de uitstekende wandel- en fietspaden en goed openbaar vervoer in de woonwijken en werkgebieden, zijn grote delen van Diemen in 2040 autoluw.

Groei en verstedelijking

Hoe ziet Diemen er in 2040 uit wanneer we de vraag naar woningen zoveel mogelijk faciliteren? Dit toekomstperspectief leidt tot een beter passend woningaanbod, meer betaalbare woningen en meer voorzieningen. Vanwege de ruimte die hiervoor nodig is, evenals de extra mobiliteit die dit met zich meebrengt, zien we in de toekomst vaker ruimtelijke oplossingen zoals ondergronds parkeren en meerlaagse bouw. Vooral starters, gezinnen en mensen met een laag en middeninkomen krijgen zo de kans om hun wooncarrière in Diemen te starten en/of voort te zetten. Belangrijk is ook dat inwoners in deze denkrichting langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Kortom, een sociaal en divers Diemen dat kansen biedt aan iedereen. De Metropoolregio Amsterdam functioneert in deze denkrichting steeds meer als één stad.

Het dorp Diemen

In deze denkrichting versterken we de dorpsidentiteit van Diemen als herkenbare, rustige en unieke plek binnen de Metropoolregio Amsterdam. Kinderen groeien veilig op in een rustige en groene omgeving. We bouwen woningen voor de behoefte van Diemenaren en zetten in op het verbeteren van het dorpshart, evenementen die passen bij de dorpschaal, ontmoetingsplekken en de (sport)verenigingen. Bestaande cultuurhistorische waarden worden in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen verder benut. We proberen het

aantal arbeidsplaatsen op peil te houden, zodat Diemenaren ook in Diemen kunnen werken. In deze denkrichting is de betrokkenheid van burgers en ondernemers en de onderlinge sociale samenhang het grootst. Ondernemers waarderen de korte lijnen met de gemeente.

Duurzame koploper

Hoe ziet Diemen er in 2040 uit wanneer we als gemeente onderscheidend willen zijn op het gebied van duurzaamheid? We zetten in deze denkrichting volop in op energiebesparing, de verduurzaming van vervoer en het lokaal opwekken, opslaan en leveren van duurzame energie. We zoeken hiervoor verschillende geschikte locaties in onze eigen gemeente. Woningen worden op grote schaal geïsoleerd en gaan van het gas af, en in Diemen wordt geëxperimenteerd met verschillende mogelijkheden om de leefomgeving klimaatadaptiever te maken. Door deze verduurzamingslag groeit onze lokale werkgelegenheid. In het straatbeeld zien we minder auto's en meer zonnepanelen op de daken.

Hieronder staat schematisch weergegeven wat we hebben opgehaald uit het participatietraject en een interne analyse. Vervolgens wordt dieper ingegaan op de verschillende opgaven, kansen en dilemma's. Overigens horen bepaalde onderwerpen niet persé bij één denkrichting. Een onderwerp zoals klimaatadaptatie past bijvoorbeeld zowel bij Groen en gezond als bij Duurzame koploper. Dit geldt voor meerdere onderwerpen. Vanwege de leesbaarheid van de tekst is er echter voor gekozen om het onderwerp maar bij één denkrichting te plaatsen. Het gaat er in deze fase van het traject van de Omgevingsvisie vooral om dat we alle opgaven, kansen en dilemma's in beeld hebben. Het gaat er niet zozeer om bij welke denkrichting ze zijn geplaatst, want uiteindelijk zijn deze denkrichtingen alleen bedoeld om met elkaar het gesprek aan te gaan over de toekomst van Diemen.

	Opgaven	Kansen	Dilemma's
Groen en gezond	<ul style="list-style-type: none"> - Gezonde leefomgeving - Verbeteren van groen en natuur - Spelen, wandelen en fietsen krijgen voorrang op autogebruik (en parkeren) 	<ul style="list-style-type: none"> - Multifunctioneel gebruik van de ruimte zoals groene gevels schoner en duurzamer autoverkeer 	<ul style="list-style-type: none"> - Groen en natuur versus woningvraag en ruimte voor duurzame energieopwekking - Ruimte voor de auto versus speel- en ontmoetingsplekken
Groei en verstedelijking	<ul style="list-style-type: none"> - Voldoen aan woningvraag - Voorzieningen verbeteren en uitbreiden - Bedrijventerreinen versterken en bereikbaarheid verbeteren 	<ul style="list-style-type: none"> - Woningen toevoegen die aanvullend zijn op de voorraad - Meer draagvlak voorzieningen - Diemen op de kaart zetten als vestigingslocatie voor bedrijven - Duurzame toekomstbestendige woningbouw 	<ul style="list-style-type: none"> - Waar is ruimte voor nieuwe woningen? - Doelgroep voor wie we bouwen - Bereikbaarheid en gezondheidseffecten/ overlast door mobiliteit (bronnen veelal gemeente-overstijgend)
Het dorp Diemen	<ul style="list-style-type: none"> - Meer sociale cohesie - Gezellig dorpshart - Versterken identiteit Diemen (o.a. cultuurhistorie) 	<ul style="list-style-type: none"> - Verbeteren van leefbaarheid en veiligheid 	<ul style="list-style-type: none"> - De doelgroep voor wie we bouwen - Voorzieningenniveau Diemen t.o.v. de Metropoolregio Amsterdam
Duurzame koploper	<ul style="list-style-type: none"> - Energiebesparing - Energietransitie - Klimaatadaptatie - Stimuleren circulaire economie 	<ul style="list-style-type: none"> - Toename lokale werkgelegenheid - Energietransitie als motor voor gebiedsgericht en integraal investeren 	<ul style="list-style-type: none"> - Zoeklocaties wind en zon en impact op het landschap

Groen en gezond

Opgaven

Door de leefomgeving gezond in te richten kan veel gezondheidswinst worden behaald. Een gezonde leefomgeving houdt in dat de leefomgeving veilig, groen en klimaatadaptief is en uitnodigt om te spelen, bewegen en om elkaar te ontmoeten. Ontmoeting is belangrijk voor het welzijn, geluk en de gezondheid van bewoners. In de wijken voelt jong en oud zich thuis en is het toegankelijk, schoon en veilig. Ook de bedrijventerreinen kunnen groener en veiliger worden gemaakt en er kunnen sportfaciliteiten worden toegevoegd, zoals de trimroute Bergwijkpark.

Inwoners noemen vooral twee manieren waarop de gemeente de leefomgeving gezonder kan maken: allereerst door het tegenaan van geluidshinder en luchtvervuiling (65% van de inwoners heeft dit aangegeven). Ook vinden inwoners het behouden en/of aanleggen van meer groen en water belangrijk (51%). In 2021 wordt de luchtkwaliteit in de gemeente Diemen opnieuw gemeten en worden er nieuwe geluidsbelastingkaarten gemaakt (de laatste berekening dateert uit 2016). Indien dit regelmatig wordt herhaald, geeft dit een goed beeld van de ontwikkeling van de luchtkwaliteit en geluidsbelasting en indien nodig, kan beleid hierop aangepast worden, of (mogelijke) knelpunten in kaart worden gebracht.

“Diemen moet zich vanwege de leefbaarheid heel sterk maken voor behoud van en uitbreiding van groen in en om Diemen”

Een andere opgave is om het groen en landschap dat we hebben toegankelijker te maken. Plannen voor het buitengebied worden getoetst aan het uitgangspunt dat ze moeten bijdragen aan een duurzame en bestendige verbetering van de recreatieve en/of landschappelijke waarde van het gebied. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van groen en recreatie in de Diemerscheg (met hierin o.a. het Diemerbos en de Diempolders), bijvoorbeeld door water en dijken aantrekkelijker te maken als fiets-, wandel- of vaarroutes. Hierdoor wordt het buitengebied ook beter verbonden met het stedelijke gebied. Ook kunnen ecologische verbindingen worden versterkt (hier wordt momenteel aan gewerkt met als resultaat een kanskaart voor het verbeteren van de ecologische structuur van Diemen). Een opgave is om het thema “groen” beter te definiëren. Wat verstaan we onder groen en welke verschillende functies heeft dit groen? En waar willen we naar streven op het gebied van groen en natuur?

Een paar wijken kunnen groener worden gemaakt. Inwoners vinden dat er met name weinig groen is in Holland Park. Tot slot is de biodiversiteit van belang voor de gezondheid van inwoners. Denk bijvoorbeeld aan de eikenprocessierups: met meer biodiversiteit zou dit probleem niet of in elk geval minder aanwezig zijn.

“Mij lijkt het mooi als er een strandje of zwemsteiger bij de Diem komt. Nu is het er bij mooi weer heel druk, maar er is helaas maar één trapje”

Ondanks dat het autobezit in Diemen met gemiddeld 0,7 auto per huishouden relatief laag is en lager dan het Nederlandse gemiddelde, blijft de (auto)mobiliteit toch toenemen door de groei van Diemen en de regio. Voor een gezond (en duurzaam) Diemen is het daarom een belangrijke opgave om de groei van het autoverkeer te beperken en verduurzamen en om ervoor te zorgen dat het aantrekkelijk(er) is voor

inwoners om vaker de fiets en/of voor het openbaar vervoer te kiezen. Diemen is al goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Inwoners geven de voorkeur aan betere wandel- en fietspaden (77%) tegenover betere wegen voor de auto (13%).

Kansen

Door de beperkte ruimte is multifunctioneel gebruik van de ruimte belangrijk. Denk daarbij aan een parkeerdak, groene gevels, fietspaden en geluidsschermen die energie opwekken of speelvoorzieningen die tegelijkertijd als tijdelijke waterberging functioneren. Daarnaast is een flexibele inrichting belangrijk, want de behoefte van nu is niet altijd de behoefte van de toekomst. Het is daarom sowieso van belang om de Omgevingsvisie regelmatig te herijken zodat we kunnen inspelen op veranderingen in de samenleving.

Dilemma's

Drie kwart van de inwoners heeft in de enquête aangegeven het belangrijk te vinden dat de gemeente de komende jaren extra aandacht geeft aan het behouden en/of uitbreiden van natuur en groen in Diemen. Zowel als het gaat om groen in de wijk als om groen in het buitengebied zoals het Diemberbos. Een groene leefomgeving heeft een positief effect op de gezondheid en het welbevinden van Diemenaren. Ook is groen (en waterberging) van belang voor een klimaatadaptieve inrichting. Behoud en uitbreiding van de

groene leefomgeving schuurt echter op plekken met andere, ruimte vragende ambities. Inwoners herkennen dit dilemma ook, zeker wanneer dit wordt afgezet tegen de woningvraag en de ruimte die nodig is voor duurzame energieopwekking.

“Wees zuinig met rust, ruimte en groen, want dat is waarom mensen hier zijn komen wonen”

Een concreet voorbeeld: wanneer wij in ieder gebied willen blijven vasthouden aan de huidige parkeernormen, dan kan dit een beperking opleggen aan het mogelijk aantal te realiseren woningen of het groen binnen een (inbreidings) gebied. Hoe kunnen we hier het beste mee omgaan? Inwoners hebben in de enquête duidelijk aangegeven dat zij liever willen dat de gemeente ruimte maakt om te spelen en elkaar te ontmoeten (72%) i.p.v. ruimte om te parkeren. Hierbij denken inwoners vooral aan groen om te spelen, bijvoorbeeld zoals bij de Omloop. Dit vraagt om een heroverweging van ons parkeerbeleid en de bijbehorende parkeernormen. De parkeernorm kan bijvoorbeeld lager rondom stations zoals nu al gebeurt bij Holland Park.

Groei en verstedelijking

De afgelopen jaren heeft reeds een enorme groei plaatsgevonden in Diemen van ca. 25.000 inwoners in 2010 naar 30.000 inwoners in 2020. In 2019 was Diemen de relatief snelst groeiende gemeente van Nederland. Het voorzieningenaanbod dat hiervoor nodig is, is nog niet volledig op peil en de samenstelling van de woningvoorraad staat nog steeds onder druk.

Opgaven

Een belangrijke opgave voor Diemen is de woonopgave. De groei van Diemen is geen doel op zich, maar vanwege de gigantische druk op de woningmarkt in de gehele Metropoolregio Amsterdam is de vraag naar betaalbare woningen groot. We bouwen in Diemen voor de Diemenaren, maar ook voor deze grote behoefte uit de regio. We zetten in op sterke wijken met voldoende woningdifferentiatie en we verdichten met kwaliteit. We koppelen de woonopgave aan opgaven zoals klimaatadaptatie, de energietransitie en circulariteit. Bij sterke wijken hoort ook een prettige en groene leefomgeving met voldoende voorzieningen, ruimte om te bewegen en elkaar te ontmoeten. We streven tot 2030 naar het toevoegen van 1.085 sociale huurwoningen, 600 middeldure huurwoningen en naar woningtypen die aanvullend zijn op de huidige voorraad. Belangrijk is dat inwoners wooncarrière kunnen maken en langer zelfstandig

thuis kunnen blijven wonen. Inwoners uit Holland Park vinden het prettig om in Diemen te wonen (73%), terwijl in de overige wijken dit percentage nog een stuk hoger ligt (rond 90%). In de enquête hebben inwoners Diemen Zuid vaak genoemd als wijk die over het algemeen een opknapbeurt kan gebruiken. Vooral inwoners van Diemen Zuid, Diemen Noord en Diemen Centrum vinden dat de gemeente extra aandacht aan het wonen moet geven (ongeveer 50% van de inwoners tegenover 17% van de inwoners uit de nieuwere wijken Plantage de Sniep en Holland Park).

“Diemen zuid mag opgeknaapt worden, het is er wat stil en saai. Vernieuwing van sociale huur zou goed zijn en starterswoningen of woningen voor studenten zouden wat meer leven en daarbij veiligheid brengen”

Nu de bevolking van Diemen groeit en nog verder gaat groeien tot 2040, is het belangrijk om hier nu al op te anticiperen voor wat betreft de beschikbare voorzieningen zoals scholen, sportvoorzieningen en het culturele aanbod. De gemeente Diemen doet dit op het moment ook al. Het is belangrijk om in beeld te blijven brengen wat nodig is aan extra voorzieningen (ook in relatie tot de regio) en hoe we omgaan met bestaande voorzieningen. Bepaalde bestaande voorzieningen zoals het Sportcentrum Wethouder F.B. Duran zijn verouderd. Op de vraag wat inwoners in Diemen missen, noemen ze het vaakst horeca. Winkels en horeca zijn onderwerpen waar de gemeente volgens de inwoners van Holland Park (72% van de inwoners) en volgens inwoners van Plantage de Sniep (51%) extra aandacht aan moet geven. In andere wijken heeft circa 31% van de inwoners dit genoemd. Vooral in Plantage de Sniep wordt ook aandacht gevraagd voor onderwijs en kinderopvang (40% van de inwoners heeft dit genoemd, t.o.v. 16% in andere wijken).

Een groei van het inwonersaantal betekent ook dat we voldoende arbeidsplaatsen nodig hebben in Diemen en in de regio. De bedrijventerreinen, het kantorenpark en de detailhandel in Diemen zijn belangrijk voor deze

werkgelegenheid. Daarnaast kent Diemen veel ZZP'ers. Er wordt regionaal een krapte voorspeld voor bedrijfslocaties. Een andere opgave is om de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen met het openbaar vervoer en de fiets te verbeteren. Ook de veiligheid verdient aandacht.

Kansen

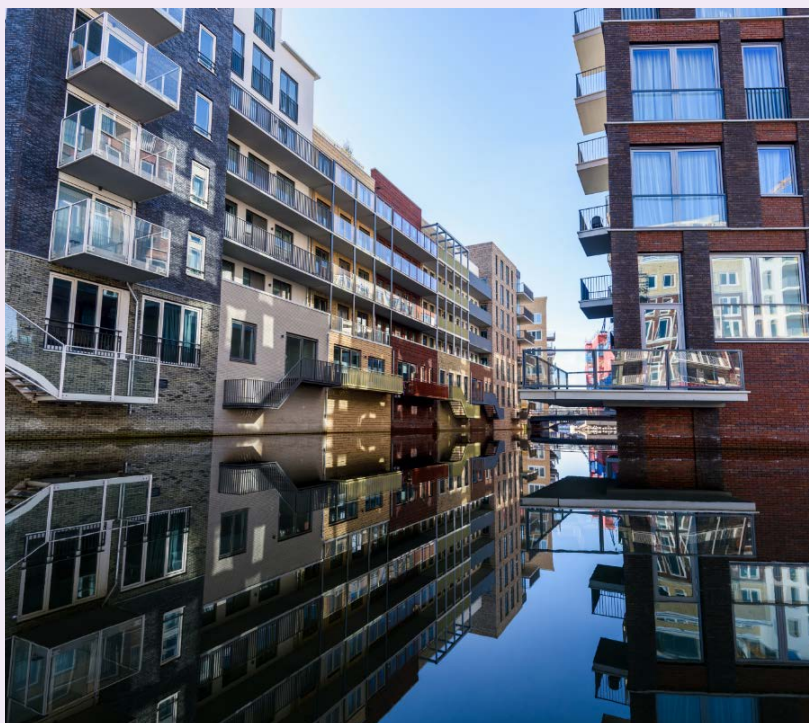
De groei van Diemen geeft meer draagvlak voor voorzieningen en de uitbreiding daarvan, zoals het winkelaanbod (in Kruidenhof en Holland Park) en sportvoorzieningen. Daarnaast geeft de ontwikkeling van de brede school in Holland Park een mooie toevoeging aan de beschikbare capaciteit in het onderwijs en dit biedt ruimte voor maatschappelijke initiatieven.

De groei van de woningvoorraad geeft daarnaast ook kansen om woningtypen toe te voegen die aanvullend zijn aan de bestaande voorraad, zodat meer differentiatie ontstaat. Zo kunnen we Diemen toegankelijk houden voor alle inkomensgroepen en ervoor zorgen dat Diemenaren ook in Diemen wooncarrière kunnen blijven maken. Ook kunnen we er zo voor zorgen dat ouderen die nog in een eengezinswoning wonen, kunnen doorstromen

³ Natuurinclusieve woningen zijn woningen waarbij natuur en woningen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Denk aan voorzieningen in gevels en daken voor bijvoorbeeld vogels en vleermuizen en groen rondom de woning waardoor insecten en andere dieren meer kans krijgen zich te vestigen.

naar betaalbare en toegankelijke appartementen waar voorzieningen goed bereikbaar zijn. Ouderen kunnen hierdoor langer thuis wonen. De verstedelijkingsopgave biedt kansen om duurzame (energieneutrale of -positieve, circulaire, klimaatadaptieve en natuurinclusieve woningen³) te ontwikkelen. Ook de transformatie van kantoren naar woningbouw is een kans.

“Ik hoop dat Diemen qua huur- en woningprijzen voor iedereen toegankelijk blijft of nog beter wordt”

Tot slot geeft de groei en verstedelijking van de Metropoolregio Amsterdam ook kansen. Veel bedrijven zullen de komende jaren Amsterdam gaan verlaten om ruimte te creëren voor woningbouw. Hier ligt een kans voor Diemen om Diemen goed op de kaart te zetten als vestigingslocatie voor bedrijven en om keuzes te maken over welke bedrijven we juist wel en niet willen aantrekken.

Dilemma's

Er worden in Diemen veel woningen gebouwd, maar de behoefte aan betaalbare woningen blijft hoog. Waar kunnen nog nieuwe, betaalbare woningen worden gebouwd? Door inwoners is in de enquête onder meer genoemd dat woningbouw niet ten koste mag gaan van het groene karakter van de gemeente. Hoe realiseren we de ambitie om bij voorkeur binnenstedelijk te verdichten in relatie tot de kwalitatieve woningvraag (de vraag naar ruime en/

of betaalbare woningen)? En hoe zorgen we ervoor dat de woningbouw in Diemen in evenwicht blijft met de kwaliteit van de leefomgeving?

Diemen wordt doorsneden door grootschalige infrastructuur: spoorlijnen, snelwegen, Amsterdam-Rijnkanaal en hoogspanningsverbindingen. Deze infrastructuur brengt milieubelasting en risico's met zich mee. Diemen schuift door de beperkte ruimte echter wel steeds meer op richting die infrastructuur. Als gemeente hebben we weinig grip op de bronnen. Willen we met het oog op gezondheid bepaalde ontwikkelingen wel of niet in de buurt van deze infrastructuur hebben? Welke voorwaarden stellen we hieraan? Dit dilemma speelt ook bij het verdichten rondom de stations.

Een derde dilemma dat samenhangt met de verstedelijking is hoe wij om willen gaan met de bedrijventerreinen. Willen we de bedrijventerreinen blijven reserveren voor alleen bedrijven of willen we hier ook andere functies toestaan? Voor welke branches wil Diemen zich onderscheiden? En welke bedrijven willen we eigenlijk niet (meer)? Het antwoord kan per bedrijventerrein verschillen. Met de komst van de Omgevingswet komen veel algemene milieuregels te vervallen. Een gemeente kan enerzijds nieuwe regels en normen stellen om bijvoorbeeld duurzaamheidsdoelen

te realiseren of aan te scherpen om woongebieden te beschermen. Anderzijds kan er voor worden gekozen om juist zo weinig mogelijk regels te stellen en zoveel mogelijk ruimte te bieden aan nieuwe ontwikkelingen en bedrijvigheid.

“Diemen groeit en dat gebeurt best wel anoniem. Veel mensen wonen er omdat het centraal gelegen is. Ik zou graag zien dat Diemen zelf aantrekkelijk wordt om te blijven. Dat het Verrijn Stuart bijvoorbeeld een broedplek wordt voor de duurzame en creatieve industrie”

Het dorp Diemen

Opgaven

Het is een opgave om meer onderlinge betrokkenheid en een grotere sociale cohesie in Diemen te creëren. Dit kan o.a. worden bereikt door gemeenschappelijke (cultuurhistorische) verbinding, kunst en mogelijkheden om elkaar te ontmoeten en te leren kennen. Er is fysieke ruimte nodig om bepaalde evenementen en festivals te (blijven) faciliteren. De meeste inwoners hebben in de enquête het Diemerplein of centrum

van Diemen genoemd als de plek die zij het liefst zouden willen veranderen. De aanpassingen die daarbij het meest worden genoemd zijn meer afwisseling in horeca- en winkelaanbod en het creëren van een gezellig dorpshart. Inwoners beseffen dat concurreren met Amsterdam onmogelijk is, maar dat het wel een stuk levendiger kan. Ook missen jongeren een ontmoetingsplek, zoals een plek waar ze cursussen kunnen volgen, kunnen studeren en/of uit kunnen gaan.

“In Diemen ontbreekt een gezellige dorpskern. Een plek met diverse terrassen, leuke winkels en bijvoorbeeld een overdekte plek om te spelen en te lunchen”

Wanneer we het dorpsgevoel in Diemen weten te versterken, kan dit zorgen voor het vergroten van de solidariteit tussen Diemenaren. Mensen helpen elkaar dan hopelijk sneller waar nodig en voelen zich betrokken en verbonden met elkaar en

de omgeving. Wanneer mensen elkaar kennen en er sociale controle is, draagt dit bij aan de leefbaarheid en veiligheid in Diemen. Uit de burgerpeiling 2020 is gebleken dat bijna acht op de tien (78%) respondenten zich altijd/meestal veilig voelt in de eigen buurt, in 2018 was dit 84%. Landelijk (2019) geldt dat 86% zich altijd/meestal veilig voelt.

“Bewoners hebben behoefte aan een veilige, leefbare en fijne woonomgeving. Je thuis is de omgeving waar je kunt genieten, energie oplaadt en tot rust komt”

Kansen

Een kans is om de identiteit van Diemen te versterken door beeldbepalende kenmerken en plekken aan te wijzen en het cultuurhistorisch besef daarover te vergroten (bijvoorbeeld d.m.v. educatie). Bestaande cultuurhistorische waarden worden benut in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en

erfgoed wordt behouden en beter beleefbaar gemaakt. De Weespertrekvaart heeft bijvoorbeeld de potentie uit te groeien tot een samenbindende ruimtelijke en sociale drager met bovenlokale betekenis. De historie is hier nog zichtbaar en kan mede zorgen voor een collectief (historisch) bewustzijn en daarmee de Diemense identiteit versterken. Dit kan ook worden bereikt door een Diemense stijl in de openbare ruimte te hanteren, bijvoorbeeld in de vorm van herkenbare beplanting en materialen. Tot slot kunnen de entrees naar Diemen worden verbeterd, bijvoorbeeld d.m.v. beplanting waarmee het groene karakter van de gemeente wordt versterkt.

Dilemma's

Een vraag is voor wie we willen bouwen: blijven we dat voor de regionale behoefte doen of maken we de keuze dit alleen nog te doen om aan de groeiende vraag van de Diemenaren te voldoen? Bouwen we voor jongeren, gezinnen of juist voor ouderen zodat zij langer thuis kunnen blijven wonen? Past hoogbouw bij de dorpse denkrichting?

Aan welke voorzieningen heeft de groeiende Diemense samenleving behoefte? En willen we al deze voorzieningen ook in Diemen zelf hebben? Er is namelijk maar een beperkte ruimte en de bereikbaarheid en betaalbaarheid kunnen onder druk komen te staan.

“Op dit moment verhuizen veel jonge gezinnen vanuit Amsterdam naar Diemen, omdat de woningprijzen daar onbetaalbaar zijn. De voorzieningen voor deze mensen zijn er alleen nog niet voldoende”

Duurzame koploper

Opgaven

Een van de belangrijkste opgaven voor Diemen 2040 is de energietransitie. Qua omvang is de energietransitie vergelijkbaar met de wederopbouw. Samen met de Diemense samenleving zet de gemeente allereerst in op energiebesparing, want wat we niet gebruiken hoeven we ook niet duurzaam op te wekken. Vanwege de beperkte ruimte in Diemen is dit zeer belangrijk. Anderzijds gaat het

over een overstap naar duurzame energiebronnen. Hiervoor stelt de gemeente een transitievisie warmte op, plannen we hoe de gebouwde omgeving aardgasvrij kan worden gemaakt en werken we in de regio samen aan een regionale energiestrategie (RES).

Hierbij hoort ook de opgave om de leefomgeving klimaatadaptief te maken, om toekomstige hittestress te voorkomen en om piekbuien op te vangen. Het tegengaan van hitte in de zomer is belangrijk voor de gezondheid van vooral oudere en zieke inwoners. Samen met de Diemense samenleving willen we bepalen waar prioriteit ligt wat hittestress betreft en stellen we hiervoor doelen op. Het thema klimaatadaptatie raakt overigens duidelijk aan de denkrichting groen en gezond.

Binnen de gemeente Diemen vraagt hittestress met name in de wijk Kruidenhof nadere aandacht. Daarnaast is zogenaamde vernatting⁴ van het Diemerbos een klimaatadaptieve oplossing: het biedt ruimte voor waterbuffering. Bovendien is de vernatting een kans om bodemdaling (als gevolg van verdroging) te stoppen en ook daarmee CO₂-uitstoot terug te dringen.

⁴ Vernatting betekent dat in een gebied doelbewust de waterstand wordt verhoogd.

Tot slot staat Diemen voor de opgave om in 2050 een circulaire economie te hebben, aansluitend op de nationale doelstelling. Afval bestaat dan niet meer doordat we grondstoffen optimaal hergebruiken. We geven hierbij als gemeente het goede voorbeeld en we geven ruimte aan duurzame initiatieven.

Kansen

Naast het verminderen van de groei van het autogebruik, is het een kans voor Diemen om in te zetten op het schoner en duurzamer maken van ons autoverkeer. Diemen is namelijk goed bereikbaar met de auto. Dit kunnen we positief inzetten door meer laadinfrastructuur voor het rijden op elektriciteit of waterstof te ontwikkelen en het gebruik van deelauto's te stimuleren.

Ook geeft de energietransitie kansen op de arbeidsmarkt. Huizen worden geïsoleerd en hele wijken worden gasvrij gemaakt. Zonnepanelen worden geplaatst en windmolens gebouwd. Voor de periode tot 2030 wordt het aantal extra banen in de provincie Noord-Holland als gevolg van de energietransitie geschat op ca. 10.000 ten opzichte van 2013. Als gevolg van de corona-situatie en de vermoedelijke economische crisis die zal volgen kunnen deze cijfers overigens nog wel veranderen.

Verschillende opgaven vanuit zowel de gemeente als

andere belanghebbenden koppelen we in de toekomst zoveel mogelijk aan elkaar: de energietransitie (van het gas af), klimaatadaptatie, groot onderhoud vanuit de gemeente en opgaven vanuit het sociaal domein zoals communitybuilding. Daar waar mogelijk investeren we gebiedsgericht en integraal. Planningen en budgetten kunnen worden gebundeld waardoor er efficiënter kan worden geïnvesteerd vanuit de gemeente en inwoners ervaren hierdoor minder overlast van werkzaamheden. Een kans is ook multifunctioneel ruimtegebruik, zoals zonne-energie op daken.

“Een kans is om integraler te denken en werken: hoe combineer je sociale, duurzame, economische en culturele perspectieven op de complexe vraagstukken van nu?”

Dilemma's

De energietransitie gaat tot veranderingen in de fysieke leefomgeving leiden. Welke vormen van duurzame energieopwekking willen we op welke plekken toestaan en welke voorwaarden stellen we aan een goede ruimtelijke inpassing? Aangezien de energiebehoefte steeds groter wordt, is dit een belangrijk vraagstuk. Vanwege de schaarse ruimte heeft het de voorkeur om allereerst de gebouwde omgeving in te zetten voor duurzame energieopwekking. Te denken valt aan dubbel ruimtegebruik zoals zonnepanelen op daken, geluidsschermen en boven parkeerplaatsen. Het buitengebied kan echter niet worden uitgesloten als zoekgebied, want de energiebehoefte is hiervoor te groot. Zonneparken zijn vanwege hun ruimtebeslag minder gewenst, zeker als dit ten koste gaat van natuur. Windmolens zouden langs de snelwegen en aan de randen van natuurgebieden kunnen worden geplaatst. Het ruimtebeslag van windmolens is beperkt en sluit andere functies niet uit, maar de landschappelijke impact is wel vrij fors.

Vervolg

Nadat de Omgevingsagenda in november 2020 is behandeld in de gemeenteraad, gaan we graag verder in gesprek met de Diemense samenleving over de vier genoemde denkrichtingen. Deze denkrichtingen willen we verder gaan invullen: welke projecten passen hierbij? Hoe ziet een ontwerp er per denkrichting uit? Het zijn geen concrete denkrichtingen die daadwerkelijk worden uitgevoerd. Het zijn vier perspectieven op Diemen die in het kader van de Omgevingsvisie onderzocht worden. Uiteindelijk werken we toe naar een groeiend verhaal over Diemen in 2040 en dit delen we met iedereen via onze gemeentelijke website. Het is de bedoeling dat de Omgevingsvisie eind 2021 gereed is. Hierna blijft de Omgevingsvisie een zogenaamd “levend” document dat we regelmatig herijken, zodat we kunnen inspelen op veranderingen in de samenleving.

Participatie

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat een hoog percentage van de inwoners wil meedenken tijdens het verdere traject van de Omgevingsvisie. Deze hoge betrokkenheid willen we vasthouden en we willen binnen het traject voldoende ruimte bieden zodat inwoners, bedrijven en instellingen mee kunnen denken. De denkrichtingen vormen de basis voor de verdere participatie en zijn bedoeld om de discussie op gang te brengen en erachter te komen wat de samenleving hiervan vindt en welke waarden, kansen en opgaven het meest van belang zijn. Dit vertalen we naar de uiteindelijke Omgevingsvisie.

De participatieaanpak voor de periode vanaf het vaststellen van deze Omgevingsagenda tot en met het afronden van de Omgevingsvisie, is te vinden in bijlage 2.